

Ut av skjevutviklingen

Erfaring fra arbeid med ungdom som har utøvd
vold eller overgrep

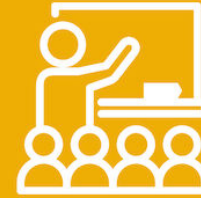
Bjørn Løvland
Daglig leder

Fagdag Ungdom og vold 2025

Vold og overgrep

Sinnemestringstiltak og
voldsspesifikt endringsarbeid

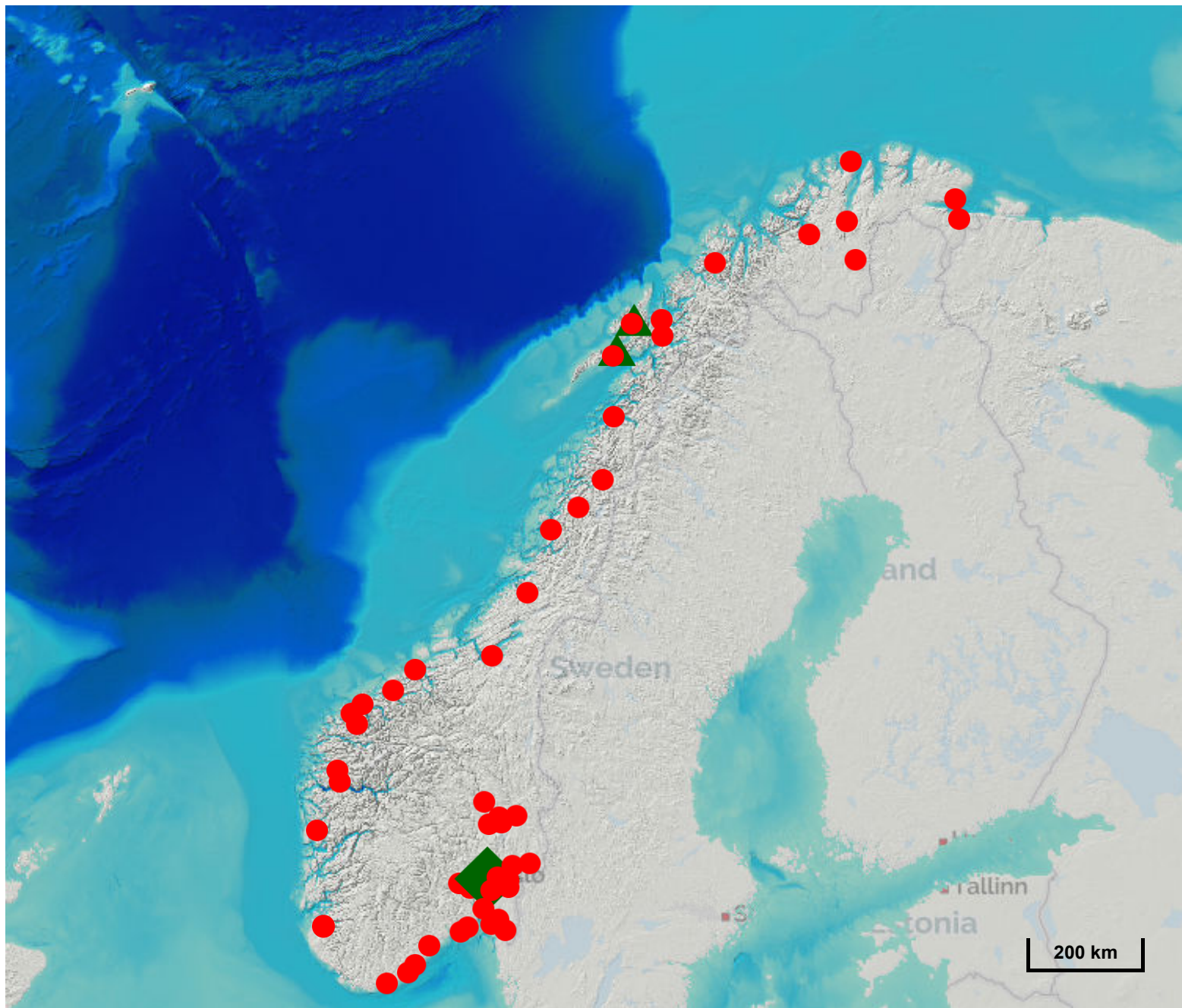
Forebyggende tiltak

Kurs og kunnskapsformidling

Rådgivning

Noen vi mottar tilskudd fra

Antall ungdommer i samtaler: 239

	Vold mot jevnaldrende el. voksen	Kjærestevold
Kjønn	95% gutter, 5% jenter	70% gutter, 30% jenter
Alder	15-22, snitt 16-17 år	16-25, snitt 21 år
Samtaler	Snitt 23 samtaler	Snitt 11 samtaler

Står bak skyting, ran og vold – men først var de ofre

Nå skaper de frykt i norske byer. Som barn ble mange av dem utsatt for overgrep og vold, viser politiets egne tall.

[Jenny Dahl Bakken](#)
Journalist

Publisert 14. feb. kl. 06:08

NRK.no 14.
feb. 2025

Mange av ungdommene som begår mest kriminalitet har selv blitt utsatt for grov kriminalitet. Bildet er tatt i forbindelse med en annen sak.

FOTO: NADIR ALAM / NRK

Utsatt for vold kan føre til:

- Kronisk aktivering av stress-systemet: konstant beredskap
- Endret utvikling av hjernen: konsekvenstenkning, empati og impulskontroll
- Forstyrret tilknytning og tillit

Utsatt for vold kan føre til:

- Kronisk aktivering av stress-systemet: konstant beredskap
- Endret utvikling av hjernen: konsekvenstenkning, empati og impulskontroll
- Forstyrret tilknytning og tillit
- Indre skam
- Utsatt for vold – lav terskel for å utøve vold

**"En skjevutvikling er liksom ikke noe du blir
helbredet fra. Du må utvikle deg ut av den."**

(Dag Nordanger, Psykologisk.no, 2022)

Case

- Utøvd vold mot jevnaldrende
- Utøvd vold mot voksen mann
- Konfliktrådet
 - En del av et team, der vår oppgave var sinnemestring og voldsbehandling

Case – Historie

- Utsatt for vold hjemme og på skolen
- Som 12-åring ble han banket opp av en voksen mann

Case – Skjevutvikling

- Scanner omgivelsene – konstant beredskap, andre ute etter å ta meg
- Reagerer fort med mistillit og aggresjon
- Lav terskel for å utøve vold – for å beskytte seg
- Mistolket andres intensjoner eller situasjoner
- Lav impulskontroll

Voldsepisode I

- "Jeg så han komme mot meg. Når han skulle til å angripe meg, slo jeg."

Helt frem til kvelertaket

"... psykoterapiens kjerneelement – å sette ord på det vonde og vanskelige til et annet ikke-dømmende menneske."

Isdal, P. (2015). *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 52(11), 984-986.

Voldsepisode II

- Fra: "Jeg så han komme mot meg. Når han skulle til å angripe meg, slo jeg."
- Til: "Jeg var redd og rasende. Jeg ville sparke til han også for å knuse trynet hans, men noen dro meg bort. Rett etterpå angret jeg. Jeg kunne bare tatt et skritt tilbake."

"I en fiendtlig kontekst vil kort lunte og mistillit til andre kunne være høyst funksjonelt."

(Dag Nordanger, Psykologisk.no, 2022)

Ut av skjevutviklingen

"... å sette ord på det vonde og vanskelige til et ikke-dømmende menneske" motvirker skjevutvikling fordi:

- det bygger tillit, og dermed motvirker mistillit
- utvider evnen til egenregulering og impulskontroll, og dermed motvirker underutviklet reguleringsevne
- gir større innsikt og forståelse, og dermed øker evnen til konsekvenstenkning

Helt frem til kvelertaket - Ære

- Fra: "Ære betyr alt. Dersom noen trækker på meg, og jeg ikke tar igjen, vil andre se på meg som svak."
- Til: "Dersom jeg blir tråkka på og velger å ikke ta igjen, er det jeg som er den sterke."

Foresatte + hjelpeapparatet

- Informasjon og verktøy til foresatte
- Workshop for ansatte på skole og i hjelpeapparatet
- Hvordan forstå og hjelpe Case

Case – Endring I

- Kjente igjen mønster av mistillit – begynte å stole mer på folk
- Reflekterte kontra reagerte
- Roligere, sov bedre
- "Du husker han læreren som irrettesatte meg? ..."

Case – Endring I

- Kjente igjen mønster av mistillit – begynte å stole mer på folk
- Reflekterte kontra reagerte
- Roligere, sov bedre
- "Du husker han læreren som irettesatte meg? ... Han er egentlig nokså grei."

Case – Endring II

- Gjennomførte skolegang
- Ikke mer utagering eller vold
- Inn i sunne miljøer

Case – Endring II

- Gjennomførte skolegang
- Ikke mer utagering eller vold
- Inn i sunne miljøer
- "Case kommer til å bli en skikkelig god snekker"

Case – hva hjelp?

- Jeg bestemte meg:
 - vil ha kontroll på meg selv
 - vil ha en jobb og et godt liv
- Familien forstod og hjalp
- Relasjon til hjelperne – "Dere tålte meg og ga meg ikke opp"
- "Jeg har selvkontroll – jeg er en som andre respekterer"

Erfaringer – arbeid med ungdom

- Gode relasjoner – omsorg og støtte over tid
- Tid
 - Tid å bygge relasjon og få til endring
 - 18-åring mer moden enn 15-åring
 - Velkommen tilbake
- OBS! Overgangsfaser
- Har behov for å bli sett, hørt og få hjelp
- Å ta vare på oss selv

Takk for meg

Bjørn Løvland
bl@tryggere.no